

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 25. júna 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernice 94/19/ES a 97/9/ES — Systémy ochrany vkladov a náhrad pre investorov — Nástroje sporenia a investovania — Finančný nástroj v zmysle smernice 2004/39/ES — Vyňatie z ochrany — Priamy účinok — Podmienky pre využitie smernice 97/9/ES“

Vo veci C-671/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litva) zo 16. decembra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 17. decembra 2013, v konaniach začatých na návrh:

„Indėlių ir investicijų draudimas“ VĮ,

Virgilijus Vidutis Nemaniūnas,

za účasti:

Vitoldas Gulavičius,

bankas „Snoras“ AB, v likvidácii,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory R. Silva de Lapuerta, podpredseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu druhej komory, sudcovia J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev a J. L. da Cruz Vilaça (spravodajca),

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 20. novembra 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- „Indėlių ir investicijų draudimas“ VĮ, v zastúpení: A. Mažintienė, za právnej pomoci V. Drizga a A. Šekštelo, advokatai,
- V. Gulavičius, v zastúpení: G. Subačiūtė a A. Milinis, advokatai,
- bankas „Snoras“ AB, v likvidácii, v zastúpení: K. Švirinas a I. Dargužas, advokatai,

* Jazyk konania: litovčina.

— litovská vláda, v zastúpení: V. Kazlauskaitė-Švenčionienė a D. Kriauciūnas, splnomocení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: K.-P. Wojcik a A. Steiblytė, splnomocení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 26. februára 2015,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 bodu 1, článku 3 ods. 1 a článku 7 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/19/ES z 30. mája 1994 o systémoch ochrany vkladov (Ú. v. ES L 135, s. 5; Mim. vyd. 06/002, s. 252), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/14/ES z 11. marca 2009 (Ú. v. EÚ L 68, s. 3, ďalej len „smernica 94/19“), bodu 12 prílohy I smernice 94/19, ako aj článku 2 ods. 2 a 3 a článku 4 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/9/ES z 3. marca 1997 o systémoch náhrad pre investorov (Ú. v. ES L 84, s. 22; Mim. vyd. 06/002, s. 311).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci konaní, návrhy na začatie ktorých podali „Indėlių ir investicijų draudimas“ VĮ (ďalej len „IID“) a pán Nemaniūnas a ktoré sa týkajú platnosti zmluvy o kúpe vkladového certifikátu a viacerých zmlúv o upísaní dlhopisov.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 20 ods. 1 smernice Rady 86/635/EHS z 8. decembra 1986 o ročnej účtovnej závierke a konsolidovaných účtoch bánk a iných finančných inštitúcií (Ú. v. ES L 372, s. 1; Mim. vyd. 06/001, s. 157) uvádza, pokiaľ ide o položku 3 týkajúcu sa záväzkov dokladovaných osvedčeniami:

„Táto položka zahrnie jednak dlhopisy, ako aj dlhy [záväzky – *neoficiálny preklad*], pre ktoré boli vydané prevoditeľné osvedčenia [cenné papiere – *neoficiálny preklad*], najmä vkladové potvrdenky , bons de caisse‘ [vkladové certifikáty, pokladničné poukážky – *neoficiálny preklad*] a pasíva vzniknuté z vlastných akceptancií a zmeniek.“

- 4 Šestnásť a osemnásť odôvodnenie smernice 94/19 stanovujú:

„... keďže na jednej strane minimálna úroveň ochrany predpísaná v tejto smernici by nemala ponechať príliš veľkú časť vkladov bez ochrany v záujme ochrany spotrebiteľa, ako aj stability finančného systému;...

...

... keďže členský štát musí byť schopný vylúčiť určité kategórie zvlášť uvádzaných vkladov alebo vkladateľov, ak sa nenazdáva, že potrebujú zvláštnu ochranu, z ochrany poskytovanej systémami ochrany vkladov;“

5 Článok 1 bod 1 uvedenej smernice znie takto:

„Na účely tejto smernice:

1. „vklad“ je aktívny [kladný – *neoficiálny preklad*] zostatok, ktorý vznikne z peňažných prostriedkov ponechaných na účte alebo z dočasných úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností, ktoré musí úverová inštitúcia splatiť v zmysle platných zákonných a zmluvných podmienok, ako aj z pohľadávok potvrdených [ako aj pohľadávka predstavovaná – *neoficiálny preklad*] listinou vydanou úverovou inštitúciou.

...“

6 Článok 3 ods. 1 tej istej smernice uvádza:

„Každý členský štát zabezpečí, aby na jeho území bol zavedený a oficiálne uznaný jeden alebo viac systémov ochrany vkladov. Okrem okolností uvedených v druhom pododseku a v odseku 4 žiadna úverová inštitúcia povolená v tomto členskom štáte podľa článku 3 smernice 77/780/EHS nemôže prijímať vklady, ak nie je členom takéhoto systému.

...“

7 Článok 7 ods. 1 a 2 smernice 94/19 stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, že úhrnné vklady každého vkladateľa sú kryté minimálne do výšky 50 000 EUR v prípade, že sa vklady stanú nedostupnými.

...

2. Členské štáty môžu stanoviť, že určití vkladatelia alebo vklady budú vyňaté z ochrany alebo im bude poskytnutá nižšia úroveň ochrany. Tieto výnimky sú uvedené v prílohe I.“

8 Príloha I uvedenej smernice s názvom „Zoznam výnimiek podľa článku 7 ods. 2“ vo svojom bode 12 stanovuje:

„Dlhopisy úverového ústavu [dlhopisy emitované úverovou inštitúciou – *neoficiálny preklad*] a záväzky z vlastných akceptácií zmeniek a vlastných vystavených zmeniek.“

9 V odôvodnení 9 smernice 97/9 sa uvádza:

„keďže definovanie [definícia – *neoficiálny preklad*] investičnej spoločnosti zahŕňa úverové inštitúcie, ktoré sú oprávnené vykonávať investičné služby; keďže každá z takýchto úverových inštitúcií musí byť nútená podliehať systémom náhrad pre investora na pokrytie investičných činností; keďže však nie je nutné vyžadovať od takejto úverovej inštitúcie podriadenie sa dvom oddeleným systémom, ak jednotný systém spĺňa požiadavky tak tejto smernice, ako aj smernice 94/19/ES...; keďže v prípade investičných spoločností, ktoré sú úverovými inštitúciami, môže byť v určitých prípadoch ťažké rozlíšiť medzi vkladmi krytými smernicou 94/19/ES a peniazmi uloženými v súvislosti s investičnou činnosťou; keďže členské štáty sú oprávnené určiť, ktorá smernica sa použije pre takéto pohľadávky“.

10 Článok 1 bod 3 smernice 97/9 uvádza, že za „nástroje“ sa na účely tejto smernice považujú nástroje vymenované v oddiele B prílohy smernice Rady č. 93/22/EHS z 10. mája 1993 o investičných službách v oblasti cenných papierov (Ú. v. ES L 141, s. 27; Mim. vyd. 06/002, s. 43).

11 Článok 1 bod 4 smernice 97/9 definuje investora ako „každ[ú] osob[u], ktorá investičnej spoločnosti v súvislosti s investičnou činnosťou zverila peniaze alebo nástroje“.

12 Článok 2 ods. 2 a 3 uvedenej smernice stanovuje:

„2. Systém zabezpečuje investorom krytie v súlade s článkom 4, keď:

— príslušné orgány zistili, že podľa ich stanoviska spoločnosť [investičná spoločnosť – *neoficiálny preklad*] v danom období, vzhľadom na dôvody priamo spojené s jej finančnou situáciou, nie je schopná plniť svoje záväzky vychádzajúce z pohľadávok klientov a nemožno predpokladať, že by tak v krátkom čase mohla urobiť,

alebo

— súdny orgán vydal rozhodnutie z dôvodov priamo sa týkajúcich finančnej situácie investičnej spoločnosti, ktorého následkom je pozastavenie možnosti investorov uplatňovať svoje pohľadávky voči nej,

podľa toho, ktorý prípad nastane skôr.

Krytie musí byť v súlade s príslušnými právnymi a zmluvnými podmienkami zabezpečené pre pohľadávky vyplývajúce z neschopnosti investičnej spoločnosti:

— vyplatiť peniaze dlžné alebo patriace investorom a uložené v ich prospech v súvislosti s investičnou činnosťou

alebo

— vrátiť investorom nástroje, ktoré im patria a ktoré na ich účet drží, uchováva a spravuje v súvislosti s investičnou činnosťou.

3. Požiadavka v zmysle odseku 2 na úverovú inštitúciu, ktorá je predložená v členskom štáte a na ktorú sa vzťahuje [Každá pohľadávka v zmysle odseku 2 voči úverovej inštitúcii, na ktorú by sa v danom členskom štáte vzťahovala – *neoficiálny preklad*] tak táto smernica, ako aj smernica 94/19/ES, musí byť podriadená členským štátom systému v rámci jednej z týchto smerníc, tak ako členský štát uzná za vhodné. Za žiadnu pohľadávku nesmie byť poskytnutá náhrada v rámci týchto smerníc viac ako jedenkrát.“

13 Článok 4 ods. 1 a 2 smernice 97/9 stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby systém poskytoval krytie najmenej 20 000 [eur] pre každého investora v súvislosti s jeho pohľadávkami podľa článku 2 ods. 2.

Do 31. decembra 1999 môžu členské štáty, v ktorých v čase prijatia tejto smernice krytie predstavuje menej ako 20 000 [eur], ponechať túto nižšiu úroveň, pokiaľ nie je nižšia ako 15 000 [eur]. Túto možnosť majú aj členské štáty, ktorých sa týkajú prechodné ustanovenia druhého pododseku článku 7 ods. 1 smernice 94/19/ES.

2. Členský štát môže zabezpečiť, aby určití investori boli vylúčení zo systémov krytia alebo im bola poskytovaná nižšia úroveň krytia. Tieto výnimky sú uvedené v prílohe I.“

14 Príloha I oddiel C smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS (Ú. v. EÚ L 145, s. 1; Mim. vyd. 06/007, s. 263), vymenúva zoznam finančných nástrojov, ktorých sa táto smernica týka. Bod 2 tejto časti zahŕňa nástroje peňažného trhu pod pojem finančné nástroje.

- 15 Článok 4 ods. 1 bod 19 smernice 2004/39 definuje nástroje peňažného trhu takto:

„nástroje peňažného trhu“ znamenajú tie druhy nástrojov, s ktorými sa bežne obchoduje na peňažnom trhu, ako sú napríklad štátne pokladničné poukážky, vkladové certifikáty a obchodné cenné papiere (a s výnimkou platobných nástrojov)“.

Litovské právo

- 16 § 2 ods. 3 zákona č. IX-975 z 20. júna 2002 o ochrane vkladov a záväzkoch voči investorom (Žin., 2002, č. 65-2635, ďalej len „zákon o ochrane vkladov“), ktorý do práva Litovskej republiky preberá smernice 94/19 a 97/9 stanovuje:

„vkladateľom“ sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá je majiteľom vkladu v banke, v pobočke banky alebo v bankovom družstve s výnimkou osôb, ktorých vklady nemožno poistiť podľa tohto zákona...”

- 17 § 3 ods. 1, 2 a 4 zákona o ochrane vkladov stanovuje:

„1. Predmetom ochrany vkladov sú vklady vkladateľov v litoch a v devízach: amerických dolároch, eurách a národných menách (ďalej len „devízy“) členských štátov Európskej únie a členských štátov Európskeho hospodárskeho spoločenstva...

2. Predmetom ochrany záväzkov voči investorom sú záväzky týkajúce sa vrátenia investorom cenných papierov (bez ohľadu na to na aké devízy sú vystavené) alebo finančných prostriedkov v litoch alebo devízach.

...

4. Dlhové nástroje (vkladové certifikáty) emitované samotným poisteným, záväzky vyplývajúce z vlastných akceptácií zmieniek a vlastných vystavených zmieniek, ako aj z hypotekárnych dlhopisov emitovaných podľa litovského zákona o hypotekárnych dlhopisoch a hypotekárne úvery... nemôžu byť predmetom ochrany.“

- 18 § 9 ods. 1 zákona o ochrane vkladov je formulovaný takto:

„Nárok na náhradu z poistenia vznikne vkladateľovi v deň, keď nastane poistná udalosť. Nárok na náhradu z poistenia vznikne investorovi v deň, keď nastane poistná udalosť, len v prípade, ak poistený previedol alebo použil cenné papiere a (alebo) finančné prostriedky investora bez jeho súhlasu. Pri výpočte náhrady z poistenia dlžnej v súvislosti so záväzkami voči investorom, tieto záväzky zahŕňajú iba cenné papiere a finančné prostriedky investora, ktoré poistený nie je schopný investorovi vrátiť.“

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

- 19 Dňa 17. januára 2011 pán Gulavičius uzavrel s bankas „Snoras“ AB (ďalej len „Snoras“) zmluvu o kúpe vkladového certifikátu viazaného na mieru inflácie.
- 20 V dňoch 9. marca, 14. júla, 26. septembra a 6. októbra 2011 pán Nemaniūnas uzavrel so Snoras zmluvy o upísaní dlhopisov.
- 21 Rozhodnutím litovskej vlády zo 16. novembra 2011 boli činnosti Snoras pozastavené. Dňa 24. novembra 2011 sa Litovská centrálna banka obrátila na súdne orgány s cieľom začať proti Snoras konkurzné konanie.

- 22 Páni Guliavičius a Nemaniūnas sa obrátili na súd, aby uplatnili neplatnosť zmlúv, ktoré uzavreli so Snoras v podstate z dôvodu, že táto banka im poskytla klamlivé a nie úplné informácie týkajúce sa na jednej strane uplatňovania ochrany na kúpené nástroje a na druhej strane finančnej situácie Snoras.
- 23 Uznesením zo 6. mája 2013 Vilniaus apygardos teismas zamietol žalobu, ktorú podal pán Guliavičius. Uznesením z 29. júla 2013 Lietuvos apeliacinis teismas vyhovel odvolaniu, ktoré podal pán Guliavičius, zrušil uznesenie prvostupňového súdu a vyhlásil zmluvu o kúpe vkladového certifikátu, ktorú menovaný uzavrel, za neplatnú.
- 24 IID je verejnoprávny podnik s ručením obmedzeným, ktorého úlohou je zabezpečenie ochrany vkladov a investícií voči investorom v prípade platobnej neschopnosti finančných inštitúcií. Kasačným opravným prostriedkom podaným na vnútroštátnom súde v konaní, ktoré začal pán Guliavičius, sa IID domáha zrušenia uznesenia Lietuvos apeliacinis teismas z 29. júla 2013.
- 25 Uznesením zo 7. decembra 2012 Vilniaus apygardos teismas zamietol žalobu, ktorú podal pán Nemaniūnas. Rozhodujúc o odvolaní, ktoré menovaný podal, Lietuvos apeliacinis teismas potvrdil uznesenie prvostupňového súdu. Svojím kasačným opravným prostriedkom podaným na vnútroštátny súd pán Nemaniūnas žiada zrušiť rozsudok odvolacieho súdu.
- 26 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas zastáva názor, že spory, ktoré mu boli predložené, sa majú rozhodnúť podľa právnej úpravy Únie týkajúcej sa právnej ochrany, ktorú majú páni Guliavičius a Nemaniūnas ako vkladatelia alebo investori.
- 27 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd po prvé pýta na ochranu, ktorá sa spája s vkladovým certifikátom, ktorý kúpil pán Guliavičius. Na jednej strane poznamenáva, že Litovská republika sa rozhodla prostredníctvom § 3 ods. 4 zákona o ochrane vkladov uplatňovať výnimku stanovenú v článku 7 ods. 2 smernice 94/19 a v bode 12 jej prílohy I, čím vylúčila z ochrany stanovenej touto smernicou také cenné papiere, ako sú vkladové certifikáty v konaní vo veci samej. Na druhej strane si vnútroštátny súd kladie otázku, či takéto vylúčenie možno uplatňovať jedine na dlhopisy emitované úverovou inštitúciou, ktoré konkrétne majú hlavné znaky finančného nástroja v zmysle smerníc 97/9 a 2004/39.
- 28 Po druhé Lietuvos Aukščiausiasis Teismas sa pýta na správne prebratie predmetných smerníc. V podstate poznamenáva, že v zmysle odkazov na smernicu 94/19 uvedených v odôvodnení 9 a v článku 2 ods. 3 smernice 97/9 normotvorca Únie vytvoril systém v ktorom musia byť majitelia nástrojov, ako sú vkladové certifikáty a dlhopisy, ktoré sú predmetom konaní vo veci samej, nevyhnutne chránení jednou alebo druhou z týchto dvoch smerníc. Naopak, litovské právo sa obmedzuje na to, že v § 3 ods. 4 zákona o ochrane vkladov uvádza všeobecné vylúčenie všetkých dlhových nástrojov vrátane, v dôsledku toho, vkladových certifikátov a dlhopisov, zo systému ochrany, bez toho, aby uvádzalo alternatívne podrobnosti o ochrane. Takéto zovšeobecnené vylúčenie ponecháva majiteľov cenných papierov, ako sú cenné papiere v konaní vo veci samej, bez ochrany.
- 29 Po tretie Lietuvos Aukščiausiasis Teismas má pochybnosti o správnom prebratí smernice 97/9, keďže článok 9 ods. 1 zákona o ochrane vkladov uvádza oproti smernici dodatočnú podmienku na využitie ochrany stanovenej týmto ustanovením a to, že nárok na náhradu z poistenia vznikne investorovi len v prípade, ak investičná spoločnosť previedla alebo použila cenné papiere a/alebo finančné prostriedky investora bez jeho súhlasu.
- 30 Za týchto podmienok sa Lietuvos Aukščiausiasis Teismas rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 7 ods. 2 v spojení s bodom 12 prílohy I smernice 94/19 chápať a vykladať v tom zmysle, že ak členský štát vylúči z pôsobnosti ochrany vkladateľov úverovej inštitúcie, ktorí vlastnia dlhové nástroje (vkladové certifikáty) vydané touto inštitúciou, toto vylúčenie možno

uplatniť len v prípade, ak majú uvedené vkladové certifikáty všetky znaky finančného nástroja v zmysle smernice 2004/39 (aj s prihliadnutím na ďalšie právne akty Únie, napríklad nariadenie Európskej centrálnej banky č. 25/2009), vrátane obchodovateľnosti na sekundárnom trhu?

2. Ak sa dotknutý členský štát rozhodne prebrať smernice 94/19 a 97/9 do vnútroštátneho práva takým spôsobom, že systémy ochrany vkladateľov a investorov sú upravené v tom istom legislatívnom akte (tom istom zákone), majú sa článok 7 ods. 2 v spojení s bodom 12 prílohy I smernice 94/19 a článok 2 ods. 2 smernice 97/9 – vzhľadom na článok 2 ods. 3 smernice 97/9 – chápať a vykladať v tom zmysle, že na vlastníkov vkladových certifikátov a dlhopisov sa musí vzťahovať niektorý zo systémov ochrany uvedených smerníc?
3. Vzhľadom na to, že podľa vnútroštátnej právnej úpravy sa na vlastníkov vkladových certifikátov a dlhopisov vydaných úverovou inštitúciou nevzťahuje ani jeden z možných systémov ochrany stanovených smernicami 94/19 a 97/9:
 - a) sú článok 3 ods. 1, článok 7 ods. 1 (zmenený a doplnený smernicou 2009/14) a článok 10 ods. 1 smernice 94/19, ako aj článok 1 ods. 1 tej istej smernice, ktorý vymedzuje pojem vklad, vo vzájomnej súvislosti dostatočne jasné, presné a bezpodmienečné a zakladajú subjektívne práva, takže jednotlivci sa ich môžu dovolávať v konaní pred vnútroštátnym súdom na podporu svojich nárokov na náhradu voči orgánu ochrany zriadenému [členským] štátom, ktorý je poverený vyplácaním uvedenej náhrady?
 - b) sú článok 2 ods. 2 a článok 4 ods. 1 smernice 97/9 dostatočne jasné, presné a bezpodmienečné a zakladajú subjektívne práva, takže jednotlivci sa ich môžu dovolávať v konaní pred vnútroštátnym súdom na podporu svojich nárokov na náhradu voči orgánu ochrany zriadenému [členským] štátom, ktorý je poverený vyplácaním uvedenej náhrady?
 - c) v prípade kladnej odpovede na otázky uvedené v písmenách a) a b) ktorý z dvoch možných systémov ochrany má vnútroštátny súd použiť na rozhodnutie sporu medzi jednotlivcom a úverovou inštitúciou, ktorého vedľajším účastníkom je orgán ochrany zriadený [členským] štátom, ktorý je poverený správou systémov ochrany vkladateľov a investorov?
4. Majú sa článok 2 ods. 2 a článok 4 ods. 2 smernice 97/9 (v spojení s prílohou I tejto smernice) chápať a vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa systém náhrad pre investorov nevzťahuje na investorov, ktorí vlastnia dlhové nástroje vydané úverovou inštitúciou, z dôvodu typu finančných nástrojov (dlhové nástroje) a vzhľadom na to, že poistený (úverová inštitúcia) nepreviedol ani nepoužil finančné prostriedky alebo cenné papiere investorov bez súhlasu investorov? Má skutočnosť, že úverová inštitúcia, ktorá vydala dlhové nástroje (emitent), je zároveň uschovávateľom týchto finančných nástrojov (sprostredkovateľom) a že investované finančné prostriedky nie sú oddelené od ostatných finančných prostriedkov, ktorými úverová inštitúcia disponuje, význam pre výklad citovaných ustanovení smernice 97/9, pokiaľ ide o ochranu investorov?“

³¹ Uznesením predsedu Súdneho dvora Indėlių ir investicijų draudimas a Nemaniūnas (C-671/13, EU:C:2014:225) bol zamietnutý návrh vnútroštátneho súdu, aby sa tento návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednal v skrátenom konaní upravenom v článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 32 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 7 ods. 2 smernice 94/19 a bod 12 jej prílohy I majú vykladať v tom zmysle, že členské štáty, pokiaľ vylúčia z ochrany stanovenej touto smernicou vkladové certifikáty emitované úverovou inštitúciou, môžu obmedziť toto vylúčenie len na certifikáty, ktoré majú všetky znaky finančného nástroja v zmysle smernice 2004/39.
- 33 V tejto súvislosti treba na úvod poznamenať, že ani článok 7 ods. 2 smernice 94/19, ani bod 12 jej prílohy I nestanovujú, že na účely vyňatia z ochrany musia mať predmetné nástroje všetky znaky finančného nástroja v zmysle smernice 2004/39.
- 34 Vzhľadom na požiadavky smernice 94/19 je však dôležité, aby nástroje, ktorých sa týka vylúčenie uplatňované členskými štátmi, boli nástrojmi, ktoré patria do pôsobnosti smernice 94/19.
- 35 Podľa znenia článku 1 bodu 1 smernice 94/19 zahŕňa definícia pojmu „vklad“ na účely tejto smernice na jednej strane „aktívny [kladný – *neoficiálny preklad*] zostatok, ktorý vznikne z peňažných prostriedkov ponechaných na účte alebo z dočasných úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností“ a na druhej strane „pohľadáv[ky] [predstavované – *neoficiálny preklad*] listinou vydanou úverovou inštitúciou“.
- 36 Zo znenia tohto ustanovenia teda vyplýva, že pojem „vklad“ na účely smernice 94/19 nie je definovaný odkazom na znaky finančného nástroja v zmysle smernice 2004/39. Rovnako z uvedeného ustanovenia vyplýva, že to, čo charakterizuje druhý typ vkladu, je skutočnosť, že ho predstavuje listina, ktorú možno previesť, čo umožňuje obeh v nej zakomponovaného úverového práva.
- 37 Toto konštatovanie podopiera analýza návrhu Komisie [Kom (92) 188 v konečnom znení, zo 4. júna 1992, Ú. v. ES C 163, s. 6] týkajúceho sa smernice 94/19, ktorý vo svojom článku 1 výslovne odkazuje na „pohľadávky predstavované prevoditeľnými cennými papiermi“. V tejto súvislosti treba tiež poznamenať, že článok 20 smernice 86/635, na ktorú odkazuje návrh smernice 94/19, spresňuje, že pohľadávky predstavované cenným papierom sú „dlhopisy, ako aj dlhy [záväzky – *neoficiálny preklad*], pre ktoré boli vydané prevoditeľné osvedčenia [cenné papiere – *neoficiálny preklad*], najmä vkladové certifikáty“.
- 38 Ustanoveniam článku 7 ods. 2 smernice 94/19 v spojení s bodom 12 jej prílohy I teda neodporuje vnútroštátna právna úprava ako je § 3 ods. 4 zákona o ochrane vkladov, ktorá z ochrany vkladov vylučuje „dlhové nástroje (vkladové certifikáty) emitované samotným poisteným“, pokiaľ sú takéto cenné papiere prevoditeľné.
- 39 Prislúcha vnútroštátnemu súdu, aby overil, či v prejednávanej veci má vkladový certifikát, ktorý má v držbe pán Gulavičius, takýto znak.
- 40 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú otázku odpovedať, že článok 7 ods. 2 smernice 94/19 a bod 12 jej prílohy I sa majú vykladať v tom zmysle, že členské štáty môžu vylúčiť z ochrany stanovenej touto smernicou vkladové certifikáty emitované úverovou inštitúciou, pokiaľ majú znaky prevoditeľných cenných papierov, čo prislúcha určiť vnútroštátnemu súdu, bez toho, aby bolo potrebné ubezpečiť sa, že tieto certifikáty majú všetky znaky finančného nástroja v zmysle smernice 2004/39.

O druhej otázke

- 41 Svojou druhou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa smernice 94/19 a 97/9 majú vykladať v tom zmysle, že na dlhové nástroje vydané úverovou inštitúciou, najmä na vkladové certifikáty a dlhopisy, sa nemusí vzťahovať žiadny zo systémov ochrany uvedených týmito smernicami.
- 42 Táto druhá otázka vychádza z predpokladu, že vkladové certifikáty sporné v konaní vo veci samej patria do vylúčenia zo systému ochrany stanoveného smernicou 94/19, o ktorom litovský zákonodarca rozhodol na základe bodu 12 prílohy I tejto smernice. Za tohto predpokladu chce vnútroštátny súd vedieť, či je v súlade s právom Únie, aby vnútroštátna právna úprava, ktorá tak ako litovská právna úprava pristúpila k spoločnému prebratiu smerníc 94/19 a 97/9, všeobecne vylúčila takéto certifikáty z jedného aj z druhého systému ochrany, ktoré tieto dve smernice zavádzajú, ponechávajú tak ich majiteľov bez akejkoľvek ochrany.
- 43 V tejto súvislosti treba poznamenať, že vzhľadom na definície pojmov „vklad“ a „nástroj“, ktoré sa uvádzajú v smernici 94/19, resp. v smernici 97/9, ten istý dlhový nástroj, ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, môže súčasne patriť pod jeden aj pod druhý z týchto pojmov, a preto patriť aj do pôsobnosti oboch týchto smerníc.
- 44 Keďže je to tak, treba poznamenať, že systémy ochrany stanovené týmito dvomi smernicami zodpovedajú odlišným podmienkam, najmä pokiaľ ide o vylúčenie. Zatiaľ čo článok 7 ods. 2 a príloha I smernice 94/19 stanovujú výnimky založené na druhu vkladateľov alebo druhu vkladov, článok 4 ods. 2 smernice 97/9 zavádza výnimky výlučne v závislosti od druhu investorov.
- 45 Za týchto okolností hoci právo Únie samozrejme nebráni tomu, aby sa členský štát rozhodol prebrať smernice 94/19 a 97/9 tým istým legislatívnym aktom, je potrebné, ako to zdôrazňuje odôvodnenie 9 smernice 97/9, aby systém zriadený týmto aktom spĺňal požiadavky oboch smerníc.
- 46 V dôsledku toho, keď ako v konaniach vo veciach samých vnútroštátny zákonodarca využil možnosť, ktorú ponúka bod 12 prílohy I smernice 94/19, vylúčiť druh predmetnej pohľadávky z pôsobnosti systému ochrany stanoveného touto smernicou, okolnosť, že tento zákonodarca pristúpil k prebratiu uvedenej smernice a smernice 97/9 v tom istom legislatívnom akte, nemôže mať za dôsledok, že by tento typ pohľadávky bol vylúčený tiež zo systému ochrany stanoveného smernicou 97/9, mimo podmienok uvedených v článku 4 ods. 2 uvedenej smernice.
- 47 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na druhú otázku odpovedať, že smernice 94/19 a 97/9 sa majú vykladať v tom zmysle, že pokiaľ pohľadávky voči úverovej inštitúcii môžu patriť zároveň pod pojem „vklad“ v zmysle smernice 94/19 a pojem „nástroj“ v zmysle smernice 97/9, ale vnútroštátny zákonodarca využil možnosť, ktorú ponúka bod 12 prílohy I smernice 94/19, vylúčiť tieto pohľadávky zo systému ochrany stanoveného touto smernicou, takéto vylúčenie nemôže mať za dôsledok, že by uvedené pohľadávky boli vylúčené tiež zo systému ochrany stanoveného smernicou 97/9, mimo podmienok uvedených v článku 4 ods. 2 poslednej uvedenej smernice.

O štvrtej otázke

- 48 Svojou štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 2 ods. 2 a článok 4 ods. 2 smernice 97/9 majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátna právna úprava, ako je právna úprava v konaní vo veci samej, ktorá možnosť využiť systém odškodnenia stanovený touto smernicou robí závislou od skutočnosti, či dotknutá úverová inštitúcia previedla alebo použila predmetné finančné prostriedky alebo cenné papiere bez súhlasu investora.

- 49 Pokiaľ ide podmienku stanovenú v § 9 ods. 1 zákona o ochrane vkladov, z analýzy smernice 97/9 vyplýva, že na to, aby pohľadávky investorov mohli byť kryté ochranou, ktorú táto smernica zavádza, musia spĺňať podmienky stanovené v článku 2 ods. 2 tejto smernice. Okrem toho uvedená smernica uvádza zoznam investorov, ktorí môžu byť v súlade s článkom 4 ods. 2 tej istej smernice vylúčení zo systému alebo im môže byť poskytovaná nižšia úroveň krytia.
- 50 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že majitelia dlhopisov emitovaných úverovou inštitúciou môžu využívať ochranu stanovenú smernicou 97/9, iba ako je splnená podmienka absencie súhlasu stanovená v § 9 ods. 1 zákona o ochrane vkladov.
- 51 V tejto súvislosti treba poznamenať, že takúto požiadavku smernica 97/9 na to, aby investori mohli využívať systém ochrany, ktorý táto smernica stanovuje, vôbec nevyžaduje. Okrem toho investori, ktorí sú majiteľmi takýchto nástrojov, ako pán Nemaniūnas v jednom z konaní vo veci samej, sa neuvádzajú medzi tými, ktorých v zmysle prílohy I smernice 97/9 možno z tohto systému vylúčiť.
- 52 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na štvrtú otázku odpovedať, že článok 2 ods. 2 a článok 4 ods. 2 smernice 97/9 sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátna právna úprava, ako je právna úprava v konaní vo veci samej, ktorá možnosť využiť systém odškodnenia stanovený touto smernicou robí závislou od skutočnosti, či dotknutá úverová inštitúcia previedla alebo použila predmetné finančné prostriedky alebo cenné papiere bez súhlasu investora.

O tretej otázke

- 53 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa smernice 94/19 a 97/9 majú vykladať v tom zmysle, že je povinný neuplatňovať vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá protiprávne vylučuje majiteľov určitých dlhových nástrojov zo systémov ochrany stanovených týmito smernicami, najmä tým, že uvedená právna úprava robí možnosť využiť systém odškodnenia investorov závislou od skutočnosti, či dotknutá úverová inštitúcia previedla alebo použila predmetné finančné prostriedky alebo cenné papiere bez súhlasu investora.
- 54 Keďže výnimku z ochrany stanovenej smernicou 94/19 litovský zákonodarca zaviedol, pokiaľ ide o prevoditeľné vkladové certifikáty, v súlade s právom, ako sa konštatovalo v bode 40 tohto rozsudku, tretiu otázku treba chápať ako týkajúcu sa výlučne smernice 97/9.
- 55 Ako vyplýva z bodu 52 tohto rozsudku vnútroštátnu právnu úpravu, ako je právna úprava v konaní vo veci samej, ktorá možnosť využiť systém odškodnenia stanovený touto smernicou robí závislou od skutočnosti, či dotknutá úverová inštitúcia previedla alebo použila predmetné finančné prostriedky alebo cenné papiere bez súhlasu investora, treba považovať za nezlučiteľnú s článkom 2 ods. 2 a článkom 4 ods. 2 smernice 97/9.
- 56 V tejto súvislosti podľa ustálenej judikatúry pri uplatňovaní vnútroštátneho práva je vnútroštátny súd, ktorý je povolaný na jeho výklad, povinný v čo najväčšej možnej miere vykladať toto právo v zmysle znenia a účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému smeruje smernica a prispôbiť sa tak článku 288 tretiemu odseku ZFEÚ (rozsudok Marleasing, C-106/89, EU:C:1990:395, bod 8).
- 57 Za predpokladu, že by takýto konformný výklad nebol možný, treba zdôrazniť, že vo všetkých prípadoch, v ktorých sú ustanovenia smernice obsahovo bezpodmienečné a dostatočne presné, majú jednotlivci právo sa na ne odvolávať pred vnútroštátnymi súdmi voči členskému štátu, pokiaľ tento štát neprebral smernicu do vnútroštátneho právneho poriadku v stanovenej lehote alebo ju neprebral správne (rozsudok Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 33).

- 58 V prejednávanej veci, ako to poznamenal generálny advokát v bode 86 svojich návrhov, smernica 97/9 je, pokiaľ ide o vymedzenie prípadov, na ktoré sa vzťahuje ochrana, dostatočne jasná, presná a bezpodmienečná na to, aby sa jednotlivci mohli priamo na túto smernicu odvolávať.
- 59 Okrem toho treba pripomenúť, že medzi subjekty, voči ktorým sa možno dovoliť ustanovení smernice, ktoré môžu mať priame účinky, patrí orgán, ktorý bol bez ohľadu na svoju právnu formu v zmysle aktu verejnej moci poverený plniť pod kontrolou tejto moci službu vo verejnom záujme a na tento účel disponuje väčšími právomocami v porovnaní s pravidlami uplatniteľnými vo vzťahoch medzi jednotlivcami (rozsudok Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 39). Vnútroštátnemu súdu prislúcha overiť, či IID, o ktorom je nesporné, že jeho úlohou je zabezpečenie ochrany vkladov a investícií voči investorom v prípade platobnej neschopnosti finančných inštitúcií, spĺňa tieto podmienky.
- 60 Ak ide o taký prípad, keďže smernica 97/9, pokiaľ ide o vymedzenie prípadov, na ktoré sa vzťahuje ochrana, spĺňa podmienky požadované na vytváranie priameho účinku, vnútroštátny súd nesmie prihliadať na žiadne vnútroštátne ustanovenie, ktoré jej odporuje, a v dôsledku toho nesmie uplatniť podmienku použitia finančných prostriedkov bez súhlasu investora pri určení okruhu investícií, ktoré patria do systému ochrany stanoveného touto smernicou.
- 61 Na tretiu otázku teda treba odpovedať, že smernica 97/9 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, pokiaľ sa domnieva, že v konaniach vo veci samej sa tejto smernice dovoľáva proti orgánu, ktorý spĺňa podmienky na to, aby sa voči nemu bolo možné dovoliť ustanovení uvedenej smernice, je povinný neuplatňovať vnútroštátne právne ustanovenie, ako je právne ustanovenie v konaní vo veci samej, ktoré robí možnosť využiť systém odškodnenia stanovený tou istou smernicou závislou od skutočnosti, či dotknutá úverová inštitúcia previedla alebo použila predmetné finančné prostriedky alebo cenné papiere bez súhlasu investora.

O trovách

- 62 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. Článok 7 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/19/ES z 30. mája 1994 o systémoch ochrany vkladov, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/14/ES z 11. marca 2009, a bod 12 jej prílohy I sa majú vykladať v tom zmysle, že členské štáty môžu vylúčiť z ochrany stanovenej touto smernicou vkladové certifikáty emitované úverovou inštitúciou, pokiaľ majú znaky prevoditeľných cenných papierov, čo prislúcha určiť vnútroštátnemu súdu, bez toho, aby bolo potrebné ubezpečiť sa, že tieto certifikáty majú všetky znaky finančného nástroja v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS.
2. Smernica 94/19, zmenená a doplnená smernicou 2009/14 a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 97/9/ES z 3. marca 1997 o systémoch náhrad pre investorov, sa majú vykladať v tom zmysle, že pokiaľ pohľadávky voči úverovej inštitúcii môžu patriť zároveň pod pojem „vklad“ v zmysle smernice 94/19 a pojem „nástroj“ v zmysle smernice 97/9, ale vnútroštátny zákonodarcu využil možnosť, ktorú ponúka bod 12 prílohy I uvedenej smernice 94/19, vylúčiť tieto pohľadávky zo systému ochrany stanoveného touto smernicou, takéto

vylúčenie nemôže mať za dôsledok, že by uvedené pohľadávky boli vylúčené tiež zo systému ochrany stanoveného smernicou 97/9, mimo podmienok uvedených v článku 4 ods. 2 poslednej uvedenej smernice.

3. Článok 2 ods. 2 a článok 4 ods. 2 smernice 97/9 sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátna právna úprava, ako je právna úprava v konaní vo veci samej, ktorá možnosť využiť systém odškodnenia stanovený touto smernicou robí závislou od skutočnosti, či dotknutá úverová inštitúcia previedla alebo použila predmetné finančné prostriedky alebo cenné papiere bez súhlasu investora.
4. Smernica 97/9 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, pokiaľ sa domnieva, že v konaniach vo veci samej sa tejto smernice dovoľáva proti orgánu, ktorý spĺňa podmienky na to, aby sa voči nemu bolo možné dovolať ustanovení uvedenej smernice, je povinný neuplatňovať vnútroštátne právne ustanovenie, ako je právne ustanovenie v konaní vo veci samej, ktoré robí možnosť využiť systém odškodnenia stanovený tou istou smernicou závislou od skutočnosti, či dotknutá úverová inštitúcia previedla alebo použila predmetné finančné prostriedky alebo cenné papiere bez súhlasu investora.

Podpisy